

ПРЕДГОВОР АУТОРА

Ова књига је посвећена разради нових емпиријско - статистичких метода проналажења зависности текстова и на томе основаних начина датирања догађаја прошлости. Као једна од могућих примена метода, анализирају се датуми догађаја описаних у древним и средњовековним текстовима.

Задатак препознавања зависних и независних текстова се среће у примењеној статистици, лингвистици, физици, генетици, науци о изворима итд. На пример, у односу на науку о изворима велики интерес представља проналажење зависних хроника, летописа, тј. оних који произилазе из заједничког праизвора, који се ослањају на заједнички оригинал (који можда није дошао до нашег времена). Са друге стране, корисно је знати који су текстови независни, тј. ослањају се на суштински различите праизворе, архивске податке.

Сам појам текста се интерпретира веома широко. Текст може бити низ симбола, сигнала, кодова (било какве природе), на пример низ генетских кодова у ланцу ДНК. Заједнички задатак потраге за "зависним текстовима" формулише се овако: пронаћи у датом дугачком низу сигнала "сличне делове", тј. фрагменте текста који понављају, дублирају један другог.

Данас је познато много метода проналажења зависности. Ми предлажемо неке нове емпиријско-статистичке методе које се могу показати корисним како код анализе наративних текстова (тј. хроника, летописа, историјских текстова и сл.), тако и за изучавање биолошких кодова, за откривање такозваних хомологних фрагмената итд.

Ради удобности читаоца поделићемо књигу на неколико делова. То ће му помоћи да се оријентише у материјалу, да одвоји поуздано утврђене статистичке чињенице од хипотеза. Та подела књиге на делове је условна, пошто су теме набројане даље тесно испреплетане. Исправније је говорити не о деловима књиге, већ о њеним "слојевима". Аутор их оцењује на разне начине. Тај размештај акцената (водич за читаоца) ми и дајемо у предговору. Надамо се да ће читалац моћи самостално да повеже сваки фрагмент са овим или оним слојем.

1. слој. Решава се задатак статистичког откривања скривених зависности и проналажења зависних текстова. Формулишу се нови статистички модели (хипотезе). Они се проверавају на великом експерименталном материјалу конкретних наративних текстова (хроника, летописа и сл.). Испоставља се да се модели које смо предложили потврђују. Другим речима, успели смо да откријемо интересантне статистичке правилности које управљају процесом стварања великих наративних текстова од стране хроничара (лат. *narratio* - прича, причање). Откриће тих законитости је један од главних резултата спроведеног рада. На основу тих правилности предложене су методе датирања догађаја описаних у текстовима. Ради тога се текстови који се анализирају статистички упоређују са текстовима чије датирање не изазива сумње. Методе се проверавају на опширном конкретном материјалу. Испоставља се да њихова примена на текстове који описују догађаје из интервала XIII-XX в.